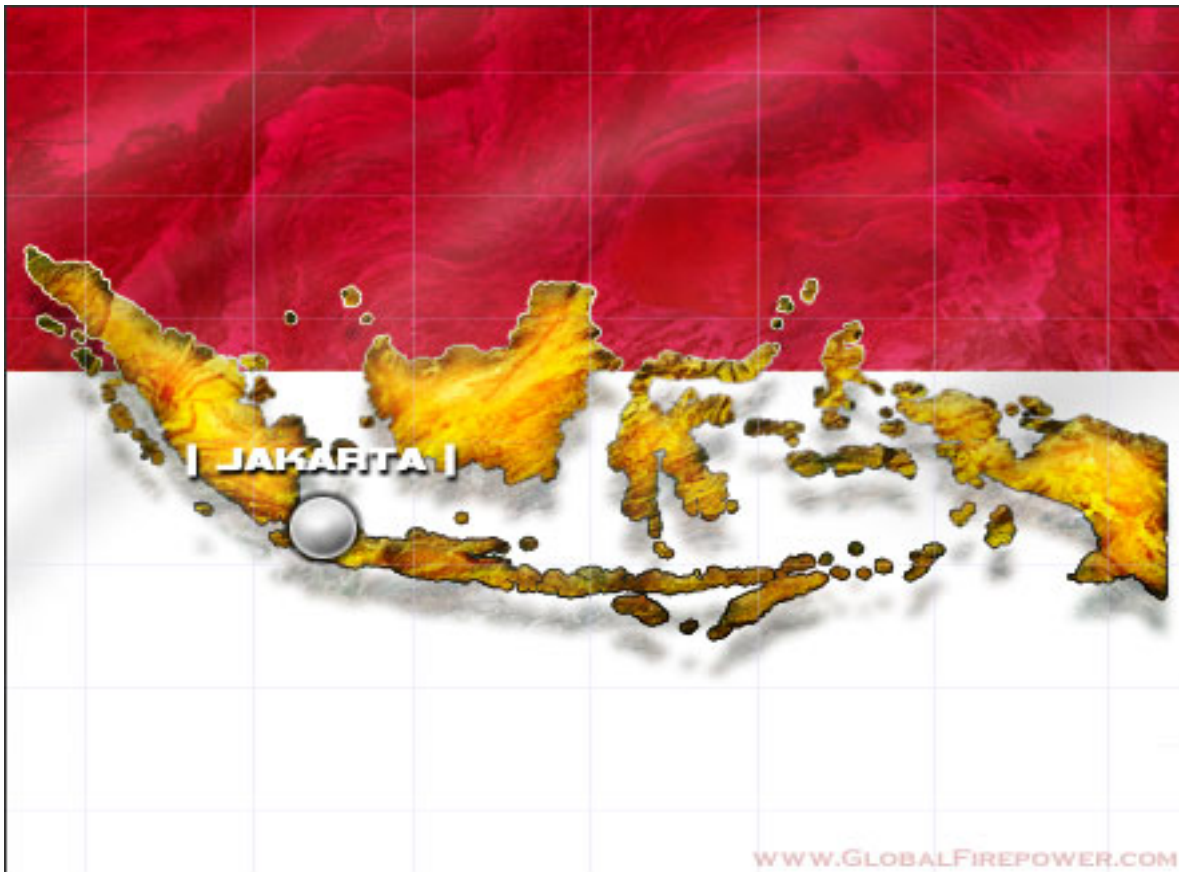

Tình hình Biển Đông đang nóng lên sau khi Trung Quốc chèn ép Indonesia về quy định đặt tên khu vực đảo Natuna giàu khí đốt tự nhiên của nước này. Điều gì sẽ xảy ra sau một cái tên như vậy? Có vẻ như nó mang khá nhiều ý nghĩa, đặc biệt đối với những tuyên bố chủ quyền của Trung Quốc ở Biển Đông, khu vực Bắc Kinh ngày càng có xu hướng coi là sân sau.

Sáu tuần sau khi Indonesia tuyên bố ý định đặt tên Vùng đặc quyền kinh tế (EEZ) trải dài 200 dặm về phía Bắc quần đảo Natuna của họ thành “Biển Bắc Natuna”,

Trung Quốc đã yêu cầu Jakarta bỏ tên gọi mới này, cho rằng điều đó không có lợi cho mối quan hệ “hợp tác tốt đẹp” giữa hai nước. Trong một báo cáo bày tỏ sự phản đối gọi đến Hội đồng Indonesia tại Bắc Kinh hôm 25/8 vừa qua, Bộ Ngoại giao Trung Quốc xác nhận rằng hai nước đang có những tuyên bố chủ quyền chồng lấn ở Biển Đông và việc Indonesia đổi tên khu vực này sẽ không thay đổi được sự thật đó. Trung Quốc cho biết việc thay đổi cái được cho là một “tên gọi được quốc tế công nhận” sẽ khiến “tranh chấp trở nên phức tạp và căng thẳng hơn”, đồng thời nhấn mạnh mong muốn hòa bình và ổn định trong khu vực.

Trên thực tế, vào năm 1986, Indonesia đã đổi tên khu vực phía Nam của Biển Đông thành Biển Natuna, một quyết định được công nhận bởi Tổ chức Thủy Văn học Quốc tế (IHO), một tổ chức liên chính phủ và giám sát của Liên hợp quốc (LHQ), và sự việc này cũng không gây ra bất cứ phản ứng nào. Bộ Ngoại giao Indonesia đã đưa Biển Bắc Natuna vào bản đồ mới được công bố hồi tháng trước. Mặc dù Tổng thống Joko Widodo được cho là hài lòng với động thái này, song Bộ trưởng Ngoại giao Retno Marsudi dường như còn dè dặt.

Tuyên bố chủ quyền chính thức và ngoại giao này phù hợp với chính sách hàng hải mà ông Widodo công bố ngay từ những ngày đầu bước vào nhiệm sở, đó là sẽ kết nối 17.504 hòn đảo tại quốc gia này, và tái khẳng định thẩm quyền của nhà nước Indonesia đối với các vùng biển vốn do của mình. Siswo Purnama, chuyên gia phân tích chính sách hàng hải của Bộ Ngoại giao Indonesia, cho biết Jakarta mới chỉ thực hiện những bước đi đầu tiên trong một tiến trình dài hơn với khi đầu là một bài diễn văn ở trong nước và kết thúc bằng một sự công nhận quan trọng IHO. “Indonesia sẽ không hợp tác với vàng”, ông nói.

Hiện chưa rõ chính xác phạm vi các vùng biển mà Trung Quốc nói là đang trong tranh chấp, song giới chức Indonesia tại lâu năm mới hạn chế phạm vi “đường 9 đảo” mà Trung Quốc đơn phương tuyên bố chủ quyền, trong đó bao phủ hầu hết khu vực Biển Đông và lân cận sang EEZ của Indonesia. Ngoại trưởng Việt Nam với tính hợp pháp theo Công ước LHQ về Luật Biển (UNCLOS) đối với “đường 9 đảo” mà Trung Quốc đơn phương đưa ra, giới ngoại giao Indonesia vẫn luôn thận trọng việc yêu cầu Trung Quốc minh bạch hóa những giới hạn địa lý trong phạm vi mang hình lưỡi bò mà họ tuyên bố. Hội đồng Hasyim Djalal, một nhân vật có thẩm quyền về luật biển, cho biết Indonesia chưa bao giờ nhận được sự phản hồi nào sau khi gọi một công hàm chính thức tại Bắc Kinh vào năm 1994, trong đó yêu cầu Trung Quốc phải hợp làm sáng tỏ phạm vi “đường 9 đảo” của họ.

Indonesia không phải một bên tuyên bố chủ quyền tại Quần đảo Trường Sa đang tranh chấp, và ít nhất là trong quá khứ họ cũng không thừa nhận bất cứ vịnh nào về đường biên giới trên biển với Trung Quốc. Tuy nhiên, điều này đã thay đổi vào năm 2016 khi Lực lượng Bảo vệ biển Trung Quốc chiếm lại một tàu đánh cá do Indonesia bắt giữ tại nơi mà Bộ Kinh giới là “ngõ trường truyến thặng của Trung Quốc”. Giới chức Indonesia cho biết không chỉ có tàu đánh cá của Trung Quốc được một đội tàu ngư nghiệp họ tăng tại khu vực sâu trong EEZ của Indonesia, mà còn có 2 tàu hải cảnh được trang bị vũ khí hạng nặng đã thâm nhập vào phần lãnh thổ 12 hải lý của nước này để bảo vệ cho các tàu trên quay trở về.

Các ngõ trường truyến thặng không được UNCLOS công nhận, song các quy định đánh cá truyến thặng đã và đang là chủ đề của loạt đàm phán song phương giữa Indonesia và hai nước láng giềng Úc và Malaysia. Sĩ Djalal đặt câu hỏi rằng “Các ngõ trường truyến thặng là gì?”, đồng thời đề cập cách thức các tàu đánh cá của Nhật Bản đánh bắt cá ngừ xung quanh quần đảo Banda của Indonesia trong nhiều thập kỷ qua trước khi Indonesia được chính thức công nhận là một quốc gia vịnh đảo vào năm 1982.

Với việc Chính quyền Widodo áp dụng một đường lại cũng nhận đổi với các tàu đánh cá nước ngoài trái phép từ năm 2014, rõ ràng là chính sách hàng hải của ông Widodo là một mục đề nào đó đã xung đột mạnh với nỗ lực mở rộng yêu sách trên biển của Trung Quốc. Giới chức Trung Quốc vào các năm 1994 và 2015 đã công nhận quần đảo chiên đảo Natuna trải dài 300 km từ cực Tây Bắc của đảo Borneo của Indonesia là thuộc về Indonesia. Tuy nhiên, yêu sách “đường 9 đôn”, lần đầu tiên được công bố trong các bản đồ của Trung Quốc vào các năm 1947, và được lại vào năm 1992, cùng những yêu sách gần đây của Trung Quốc đối với các ngõ trường được cho là từ thời từ tiên đồ lại, cho thấy họ không thừa nhận EEZ của Indonesia, vẫn tuân theo UNCLOS mà hai nước đã ký kết. Giới chức Indonesia tin rằng “đường 9 đôn” trải dài ít nhất 300 hải lý về phía Nam vào Hải Nam, phải giới hạn là một nơi nào đó trước một khu vực mà thẩm lại của Indonesia giao thoa với thẩm lại của Việt Nam và Malaysia.

Việc bảo vệ các ngõ trường truyến thặng trước một quốc gia tiêu thụ 32 triệu tấn cá mỗi năm không phải là mối lo ngại duy nhất của Indonesia. Biển Bắc Natuna còn sở hữu trữ lượng khoảng 50 nghìn tỷ feet khí đốt tự nhiên, dù hầu hết trong số này đều nằm ở một khí đốt đồng Natuna. Cùng với khu vực đồng Natuna, 3 mỏ khí đốt ở Tây Natuna của bao giờ là chủ đề của một tranh chấp lãnh thổ giữa Indonesia với Trung Quốc. Nhìn chung, ít có khả năng Indonesia hay Trung Quốc sẽ khi nào lên Tòa trọng tài quốc tế để phán xét các tuyên bố chủ quyền của mình như Philippines từng kiện và giành chiến thắng trước Trung Quốc trong phán quyết

tháng 7/2016. Indonesia cũng được cho là không tin tưởng vào tòa án ở La Haye này sau sự thất bại của hãng hàng không Malaysia xung quanh quần đảo Sipadan và Ligitan ngoài khơi biển phía đông đảo Borneo vào năm 2002, một phán quyết mà họ đã chấp nhận song cũng làm dấy lên những chỉ trích gay gắt ở trong nước đối với chính phủ khi đó.

Theo mạng “[Atimes](#)”

Anh Th (gt)